

MARIJAMPOLĖS APYLINKĖS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Kauno g. 8, 68505 Marijampolė,
tel. (8 343) 94 093, faks. (8 343) 56 867, el. p. marijampoles.apylinkes@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191446312

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

2018-09-28 Nr. 9RV-156

I Š V A D A DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, 2018 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizuotas 2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d. laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 1RV-52 sudaryta antikorpucinė komisija: komisijos pirmininkė – teismo kanclerė Dovilė Pangonytė, komisijos nariai teisėjo padėjėjos Vilija Bačkierienė ir Rūta Čekanavičiūtė.

2018 m. liepos 27 d. posėdyje antikorpucinės komisijos nariai pasiskirstė kompetencijomis rengiant 2018 m. vertinimo aprašymą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Marijampolės apylinkės teisme ir nutarė įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę konkrečiose teismo veiklos srityse – viešųjų pirkimų organizavimo srityje, bylų skirstymo naudojant Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO bylos skirstymo modulį ir ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymo teisėjams srityse. Korupcijos tikimybės nustatymo analizė atlikta taikant dokumentų analizės metodą, pasirinktos sritys buvo vertinamos analizuojant ir tiriant teismo vidaus dokumentus ir darbo organizavimo bei kontrolės procedūras.

Dėl viešųjų pirkimų organizavimo.

Vertinant šią teismo veiklos sritį komisija nustatė, kad teismo materialinį aprūpinimą ilgalaikiu turtu vykdo Nacionalinė teismų administracija. Iki 2018 m. vasario 5 d. mažos vertės viešieji pirkimai teisme (iki 2018 m. sausio 1 d. – Marijampolės rajono apylinkės teismas) buvo vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės Marijampolės rajono apylinkės teisme taisyklėmis, Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių rengimo, derinimo, pasirašymo, pratęsimo, keitimo ir sutartinių įpareigojimų kontrolės taisyklėmis ir Marijampolės rajono apylinkės teismo supaprastintųjų viešųjų pirkimų taisyklėmis. Nuo 2018 m. vasario 5 d. teisme mažos vertės pirkimai vykdomi vadovaujantis Marijampolės apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. 1RV-22 patvirtintu Marijampolės apylinkės teismo viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašu (toliau – aprašas). Apraše numatyta, kad pirkimų organizatorius yra teismo kanclerio tarnybos vyriausiasis specialistas, kuris parengia pirkimo dokumentus, organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 10 000 Eur (be PVM), jis atsakingas už biudžetiniais metais numatomų pirkti teismo reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų plano ir suvestinės sudarymą, pirkimų registravimą, ataskaitų rengimą ir paskelbimą, pirkimo sutarčių skelbimą ir kitų jam pavestų pirkimų apskaitos funkcijų atlikimą. Teismo pirmininko 2018 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-22a „Dėl atsakingų asmenų paskyrimo“ paskirti pirkimų iniciatoriai, kurie vadovaudamiesi patvirtintu atitinkamų metų teismo pirkimų planu, kiekvienam pirkimui parengia Paraišką dėl prekių/pasaugų/darbų pirkimo, išskyrus, kai numatomo pirkimo vertė yra mažesnė nei 300 Eur (be PVM).

Viešieji pirkimai analizuojamu laikotarpiu planuoti, organizuoti ir vykdyti vadovaujantis teismo pirmininko (2017 metų) ir teismo kanclerio (2018 metų) tvirtinamais biudžetiniais metais numatomų vykdyti prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planais.

Vertinant šią sritį korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu, komisija nustatė, kad viešųjų pirkimų organizavimas teisme yra detalai reglamentuotas, sprendimų, kurie nesusiję su teisingumo vykdymu, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, nepriimama, nenaudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija, anksčiau veiklos trūkumų nustatyta nebuvo, kitų korupcijos rizikos veiksnių nenustatyta, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų nepadaryta. Atsižvelgiant į tai, nustatyta, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė teismo viešųjų pirkimų organizavimo srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Dėl bylų skirstymo naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistema LITEKO bylų skirstymo moduliui.

Teisme bylų paskirstymo teisėjams tvarka yra detalai reglamentuojama vidaus teisės aktais. Po 2018 m. sausio 1 d. įvykusios teismų reformos buvo peržiūrėti Marijampolės rajono apylinkės teismo ir reorganizuotų Jurbarko rajono apylinkės teismo, Šakių rajono apylinkės teismo ir Vilkaviškio rajono apylinkės teismo vidaus norminiai aktai, reglamentuojantys bylų paskirstymą teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymą. 2018 m. sausio 23 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. 1RV-10 buvo patvirtintas Bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašas (toliau – Aprašas), papildytas teismo pirmininko 2018 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1RV-31 „Dėl bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo papildymo ir pakeitimo“ ir 2018 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 1RV-113 „Dėl bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo papildymo“.

Aprašas parengtas vadovaujantis Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) patvirtintu Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašu. Aprašas reglamentuoja automatizuotą bylų paskirstymą teisėjams, naudojant kompiuterinę programą.

Bylos teisėjams skirstomos vadovaujantis teismo ir teisėjų veiklos nepriklausomumo, nešališkumo, sąžiningumo ir skaidrumo principais, siekiant bylų nagrinėjimo operatyvumo ir profesionalumo. Taikant minėtus principus, atsižvelgiama į teismo veiklos darbo organizavimo tvarką, teisėjų darbo krūvį ir darbo grafiką, užtikrinant proceso šalių ir proceso dalyvių teisę į nepriklausomą bei nešališką teismą. Skirstant bylas teisėjams, taip pat atsižvelgiama į teisėjų specializaciją, įstatymu įtvirtintus atskirų kategorijų bylų išnagrinėjimo terminus, prioritetine tvarka skirstomas bylas, darbo krūvio tolygumą, bylų sudėtingumą, teisėjų kolegijų sudėties rotaciją, nustatytą atsižvelgiant į tos pačios sudėties teisėjų kolegijos maksimalią veiklos trukmę, artimiausią galimą teismo posėdžio datą, įstatymuose numatytus draudimus teisėjui nagrinėti konkrečią bylą, aplinkybes, sudarančias teisėjų nušalinimo ar nusišalinimo teisinį pagrindą, teisėjų dalyvavimo atrankos kolegijoje, laikinojo nedarbingumo, atostogų, kvalifikacijos kėlimo, komandiruotės ar kitus atvejus, kai teisėjas negali nagrinėti bylų arba jo darbo krūvis turi būti mažinamas.

Asmenys, kurie įgalioti skirti bylas teisėjams, pradeda jas skirstyti tik tada, kai duomenys, kurie yra privalomi ir reikalingi yra suvesti į teismų informacinę sistemą LITEKO. Apraše numatyti atvejai, kai teisėjams nesant darbe dėl svarbių priežasčių (atostogų, mokymų, ligos ir kitų aplinkybių) bylos skirstomos kitu eiliškumu. Bylų ir kitų dokumentų duomenis suvedus į teismų informacinę sistemą LITEKO bei pagal automatizuotą sistemą priskyrus teisėjams, bylos ir kiti dokumentai teisėjams perduodami pasirašant skirstymo protokole.

Siekiant užtikrinti tinkamą bylų skirstymo principų laikymąsi bei sumažinti riziką galimai korupcijos pasireiškimo tikimybei, Apraše, taip pat, nustatyta, kad:

- bylas skirstantis asmuo bylą teisėjui ar teisėjų kolegijai skiria tada, kai teismo, teismo skyriaus raštinės, teismo raštinės poskyrio darbuotojai LITEKO suformuoja bylą (elektroninę bylos kortelę). Nurodžius preliminarų bylos priskyrimą teismo rūmams, esant poreikiui ar kilus neaiškumų dėl bylos priskyrimo, prie elektroninės bylos kortelės gali būti pridedama suskaitmeninta bylos ar bylos dalies medžiaga, susijusi su bylos priskyrimo vertinimu.

- paskirti bylą teisėjui bei keisti byloje teisėją nesinaudojant Moduliu, išskyrus Taisyklių 16 punkte nurodytus atvejus, galima tik tada, kai atlikti minėtus veiksmus naudojantis automatizuotu atrankos būdu nėra techninių galimybių.

- bylas skirstantis asmuo, atsižvelgdamas į teismo kompetenciją, veiklos specifiką ir darbo tvarką, prieš Modulio pagalba skirdamas bylą į LITEKO įveda, peržiūri ir pakeičia duomenis apie: teisme nustatytą teisėjų paskyrimą į teisėjų grupes; teisėjų specializaciją; teisėjus, kurie negali nagrinėti konkrečios bylos dėl teisės aktuose nustatytų priežasčių; laikotarpius, kai dėl atostogų, komandiruotės, kvalifikacijos kėlimo, ligos ar kitų aplinkybių teisėjas negali nagrinėti jokių bylų ir bylos jam negali būti skiriamos; laikotarpius ar konkrečias datas ir išraišką procentais, kai dėl užimtumo kitoje veikloje ar akivaizdžiai didesnio darbo krūvio, teisėjas negali nagrinėti bylų arba jo darbo krūvis turi būti mažinamas; skubos tvarka skirstomas bylas (Taisyklių 9 punktas).

- teisėjo parinkimą Modulis atlieka automatizuotu būdu, visuomet įvertindamas ir atsižvelgdamas į: visus šių Taisyklių 9 punkte nurodytus ir į Modulį įvestus duomenis; paskirtų bylų skaičių ataskaitiniu laikotarpiu, apskaičiuotą už ne mažesnę kaip paskutinių 90 dienų laikotarpį, įvertinus teisėjo dirbtas dienas, paskirtų bylų skaičių ir jų sudėtingumą, užimtumą kitoje veikloje; teisėjo, kuris grįžo po atostogų ar dėl kitų priežasčių laikinai nenagrinėjo bylų, ne darbo laikotarpiu teisme dirbusiems teisėjams paskirtų nagrinėti naujų bylų skaičiaus vidurkį; teisėjo užbaigtus teisminės mediacijos procesus teismo rūmuose, ginčo teisenos bylos potipyje; kiekvieną užbaigtą mediacijos procesą, kuris teismo rūmuose yra skaičiuojamas teisėjui kaip viena gauta byla, priskiriama teismo rūmuose, ginčo teisenos bylos potipyje;

- esant priežastims, dėl kurių teisėjas negali nagrinėti konkrečios bylos (pvz., dėl teisėjo nušalinimo ar nusišalinimo, ligos, komandiruotės ar kitų teisės aktuose nustatytų priežasčių), bylas skirstantis asmuo Modulyje nurodo konkrečius teisėjo pakeitimo teisinius pagrindus.

- nuo Modulio sudaryto eiliškumo gali būti nukrypstama, atsižvelgiant į įstatymuose įtvirtintus bylų išnagrinėjimo terminus arba taisyklių apraše nustatytus atvejus, o nukrypstant nuo Modulio sudaryto eiliškumo visada turi būti nurodomos tokio nukrypimo priežastys ir teisiniai pagrindai, naudojant Modulio funkciją „priežasčių šablonai“.

- bylas skirstančiam asmeniui naudojantis funkcija „priežasčių šablonai“ įvedus teisėjo pakeitimo teisinius pagrindus ir patvirtinus teisėjo skyrimo panaikinimo protokolą, automatinio bylos paskyrimo naujam teisėjui procedūra šių Taisyklių III skyriuje nustatyta tvarka atliekama pagal tuos pačius kriterijus, kurie buvo nustatyti ir galiojo pirmojo teisėjo paskyrimo metu.

- teisme nustatomi laiko tarpai, kuriais teisėjui bylos neskiriamos, arba negali būti skiriamos tam tikros rūšies (grupės) bylos tam tikru laikotarpiu, ar tuojau pat prieš laikotarpį („saugus laikotarpis“)

- raštinės skyriaus/poskyrio vedėja privalo užtikrinti, kad duomenys į Modulį būtų suvedami ir jame tvarkomi nepažeidžiant Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatytų reikalavimų, o nustačiusi savalaikio bylų suvedimo ir perdavimo skirstančiajam asmeniui pažeidimus, apie tai privalo informuoti teismo pirmininką, jam nesant - teismo pirmininko pavaduotoją.

Bylas naudojantis Moduliu skirsto teismo pirmininkas, teismo pirmininko pavaduotojas ar jų įgalioti asmenys, išskyrus atvejus, kai byla budinčiam teisėjui paskiriama automatinio būdu (IBPS). Asmenys, kuriems pavesta teisėjams paskirstyti bylas buvo nustatyti teismo pirmininko 2018 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1RV-29 „Dėl darbo su Lietuvos informacinė sistema LITEKO Marijampolės apylinkės teisme funkcinio pasiskirstymo tvarko aprašo patvirtinimo“, pagal kurį raštinės skyriaus/poskyrio vedėjams suteiktas bylas skirstantis asmuo vaidmuo, kuris leidžia naudojantis Moduliu skirstyti bylas. Nustatyta, kad bylas skirstantys asmenys su įsakymu supažindinti vidaus tvarkoje nustatyta tvarka.

Atlikus analizuojamos teismo veiklos srities vertinimą ir įvertinus nurodytas aplinkybes komisija nustatė, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė teisme bylų paskirstymo teisėjams tvarkos naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO bylų skirstymo modulių srityje teisiniais instrumentais yra sumažinta iki minimalaus lygio ir gali būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams. Teisme nenustatyta, kad bylas skirstantis asmuo sudarytų sąlygas

skirti bylą konkrečiam teisėjui. Atsižvelgiant į tai, jog šioje teismo veiklos srityje reglamentuotos pakankamos procedūros, paskirti atsakingi asmenys, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje teismo veiklos srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Dėl ikiteisminio tyrimo dokumentų paskirstymo teisėjams nagrinėti.

Teisme ikiteisminio tyrimo dokumentų paskirstymo teisėjams tvarka yra reglamentuota vidaus teisės aktais. Po 2018 m. sausio 1 d. įvykusios teismų reformos buvo peržiūrėti Marijampolės rajono apylinkės teismo ir reorganizuotų Jurbarko rajono apylinkės teismo, Šakių rajono apylinkės teismo ir Vilkaviškio rajono apylinkės teismo vidaus norminiai aktai, reglamentuojantys ikiteisminio tyrimo bylų paskirstymą teisėjams. 2018 m. sausio 23 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. 1RV-10 buvo patvirtintas Bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašas (toliau – Aprašas), papildytas teismo pirmininko 2018 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1RV-31 „Dėl bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo papildymo ir pakeitimo“ ir 2018 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 1RV-113 „Dėl bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo papildymo“. Aprašas parengtas vadovaujantis Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) patvirtintu Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašu.

Teismo Marijampolės rūmuose ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančiam teisėjui išimtinai skiriamos baudžiamosios pagreitinto proceso bylos, kai skirstymo metu yra atvykę visi proceso dalyviai, ir administracinių nusižengimų bylos, kai į teismą pristatomas administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo. Ikiteisminio tyrimo tyrėjų, prokurorų pareiškimai, skundai, prašymai dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijų atlikimo, teismo pirmininko įgaliotam asmeniui juos užregistravus Integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje (toliau – IBP) naudojantis LITEKO bylų skirstymo moduliui, priskiriami ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atliekančiam teisėjui ir perduodami į jo IBPS paskyrą. Savaitgaliais ir švenčių dienomis, pagal iš anksto patvirtintą ikiteisminio tyrimo teisėjų budėjimo grafiką, LITEKO sistema automatiškai būdu paskiria procesinius dokumentus teisėjui, tą dieną atliekančiam ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas. Ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančiam teisėjui neskiriamos pagal bendrąsias proceso taisykles nagrinėjamos baudžiamosios bylos ir administracinių nusižengimų bylos.

Ikiteisminio tyrimo teisėjui teismo Vilkaviškio, Šakių ir Jurbarko rūmuose bylos skiriamos bendra tvarka.

Ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančiam teisėjui nesant dėl svarbių priežasčių (liga, atostogos, komandiruotė, kvalifikacijos kėlimas ar pan.), visos jo funkcijos teismo pirmininko įsakymu pavedamos atlikti ikiteisminio tyrimo teisėją pavaduojančiam teisėjui, o nesant šio - kitam teisėjui.

Sulaikius asmenį, kuriam už akių paskirta kardomoji priemonė - suėmimas, tačiau teisėjas, kurio byloje sulaikytas asmuo, dėl objektyvių priežasčių negali išspręsti kardomosios priemonės paskyrimo (atostogos, komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas, liga ir kt.), klausimas paskiriamas spręsti ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančiam teisėjui. Siekiant užtikrinti pareiškimų, prašymų nagrinėjimo operatyvumą, vienodą darbo krūvio paskirstymą, esant ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimui ar nusišalinimui, atsižvelgiant į apribotas teisėjo galimybes teisme nagrinėti bylą, į teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principus, ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijų atlikimas kiekvienu konkrečiu atveju gali būti pavedamas ir kitam teisėjui. Nurodytu atveju ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas teisėjas atlikti gali tik esant teismo pirmininko arba jo įgalioto asmens įsakymui, patvarkymui ar rezoliucijai.

Poilsio ir švenčių dienomis ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas vykdo visi teismo Marijampolės rūmų teisėjai pagal teismo pirmininko patvirtintą budėjimo grafiką. Teisme nustatomas ikiteisminio tyrimo teisėjų rotacijos principas paprastai kas 1 (vienerius) metus su galimybe pratęsti dar vieneriems metams, tačiau neviršijant dviejų metų iš eilės. Ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atlieka teismo pirmininko įsakymu paskirtas teisėjas iki kitų metų gruodžio 31 dienos.

Marijampolės apylinkės teismo 2018 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 1RV-18 „Dėl Marijampolės apylinkės teismo teisėjų specializacijos nustatymo“ nustatyta, kad Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atlieka baudžiamąsias bylas nagrinėjantys teisėjai (pagrindinis ir pavaduojantis) teismo pirmininko įsakymu paskirti vieneriems metams rotacijos būdu, o Jurbarko, Šakių ir Vilkaviškio rūmuose ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atlieka baudžiamąsias, administracinių nusižengimų, civilines bylas nagrinėjantys teisėjai, paskirti teismo pirmininko įsakymu vieneriems metams eilės tvarka rotacijos būdu.

Atlikus analizuojamos teismo veiklos srities vertinimą ir įvertinus nurodytas aplinkybes komisija nustatė, kad ikiteisminio tyrimo dokumentų paskirstymas teisme yra detaliam reglamentuotas, vyksta pagal nustatytą tvarką, nukrypimų nenustatyta. Atsižvelgiant į tai, jog šioje teismo veiklos srityje reglamentuotos pakankamos procedūros, paskirti atsakingi asmenys, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje teismo veiklos srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Atlikusi analizę komisija padarė išvadą, kad didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė išnagrinėtose teismo veiklos srityse neegzistuoja.

Atlikus korupcijos pasireiškimo teisme analizę ir nustačius, kad neegzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, darytina išvada, kad ir toliau būtina nuolat įgyvendinti teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytus uždavinius, tikslinga vykdyti intensyvią teismo vidinę veiklos stebėseną, stiprinti teismo darbuotojų antikorupcines paskatas.

Teismo pirmininkas

Laimondas Noreika